

Gemenskapens kvicksilverstrategi

Europaparlamentets resolution om gemenskapens kvicksilverstrategi (2005/2050(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet om gemenskapens kvicksilverstrategi (KOM(2005)0020),
- med beaktande av Pariskommissionens PARCOM beslut 90/3 om minskning av utsläppen i atmosfären från existerande kloralkalianläggningar,
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet (A6-0044/2006), och av följande skäl:
  - A. Kvicksilver och kvicksilverföreningar är mycket giftiga för människor som lever i de olika ekosystemen och även för vilda djur och växter.
  - B. Kvicksilver är svårnedbrytbart och kan i miljön ändra form till metylkvicksilver, som är den giftigaste formen av kvicksilver. Metylkvicksilver tar sig lätt in i moderkakan och genom blod-hjärnbarriären och kan på så sätt hindra hjärnans utveckling även hos foster.
  - C. Även om kvicksilver som är korrekt inkapslat och isolerat inte innebär några potentiella risker eftersom det inte förekommer någon förångning, bör det ändå förvaras på säkra platser som står under ständig övervakning och vid behov snabbt kan nås.
  - D. Kvicksilverföreningar är ett allmänt förekommande, långlivat och utspritt problem, som sprids över internationella gränser långt från källorna och som innebär föroreningar inom såväl europeisk som global livsmedelsförsörjning. Gemenskapens kvicksilverstrategi, som föreslagits av kommissionen, är ett viktigt bidrag i kampen mot detta globala hot, men ytterligare bindande åtgärder behöver vidtas på internationell nivå och EU-nivå för att skydda människans hälsa och miljön.
  - E. Kommissionen förklarade i sin utvidgade konsekvensbedömning att vidden av de negativa hälsoföljderna av kvicksilver är okänd, så mer information om hälsokostnader behövs. Ytterligare studier bör dock inte leda till att gemenskapens kvicksilverstrategi försenas.
  - F. Kvicksilver och kvicksilverföreningar finns med på förteckningen över prioriterade farliga ämnen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område¹ (ramdirektivet om vatten). Enligt artikel 16.8 i det direktivet skulle kommissionen senast i december 2003 lägga fram förslag om att eliminera eller gradvis minska utsläpp eller spill av prioriterade farliga ämnen. Något sådant förslag har emellertid ännu inte lagts fram.

---

¹ EGT L 327, 22.12.2000, s. 1.

- G. EU är världens största kvicksilverexportör. Ett exportförbud inom EU skulle därför avsevärt bidra till att hämma kvicksilverhandeln och den globala tillgången på kvicksilver.
- H. Användningen av 12 000 ton kvicksilver inom EU:s kvicksilvercellbaserade kloralkaliindustri – det största beståndet av kvicksilver inom EU – skall avvecklas i enlighet med PARCOM-beslut 90/3. EU behöver omgående vidta åtgärder för att fasa ut exporten av detta överskottskvicksilver så att miljöskador kan undvikas i tredjeländer, särskilt som EU:s kvicksilverexport uppmuntrar till en fortsatt och högst förorenande användning av kvicksilver i guldgruvor. Allt detta överskottskvicksilver måste förvaras säkert inom EU för att undvika ytterligare miljöskador.
- I. Kvicksilver har utvunnits i Almadén i Spanien i flera århundraden, och nedläggningen av dessa gruvor måste åtföljas av ekonomiska och sociala omstruktureringsåtgärder i det berörda distriktet.
- J. Det brådskar med att hitta en plats för säkert förvar av överskottskvicksilver från hela Europa.
- K. Den viktigaste källan till kvicksilverutsläpp är kolförbränning, och utsläppen från stora förbränningsanläggningar regleras i gemenskapslagstiftningen (rådets direktiv 96/61/EG av den 24 september 1996 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar¹ (IPPC-direktivet) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/80/EG av den 23 oktober 2001 om begränsning av utsläpp till luften av vissa föroreningar från stora förbränningsanläggningar²).
- L. Kvicksilver i dentalt amalgam utgör den näst största ansamlingen av kvicksilver i samhället och den främsta källan till kvicksilverexponering för majoriteten av befolkningen i de utvecklade länderna är inandning av kvicksilver från dentalt amalgam. Exponeringen för kvicksilver från dentalt amalgam bör framför allt ses i ett hälsoperspektiv. Utsläppen från krematorier kommer att vara en betydande källa till kvicksilverföroreningar under många år framöver såvida lämplig teknik som minskar dessa utsläpp kraftigt inte kan tas i bruk mycket snart.
- M. Att ersätta kvicksilver i mät- och kontrollutrustning som används privat eller i yrkeslivet är ett effektivt sätt att ta itu med oönskviga utsläpp i samband med användning och bortskaffande av sådan utrustning.
- N. Kvicksilverföroreningar från hushållsavfall är ett allt större problem, och system för obligatorisk separat insamling och hantering av alla produkter som innehåller kvicksilver och som förekommer i samhället måste inrättas.
- O. Exponering för metylkvicksilver sker oftast via födan. Metylkvicksilver lagras och koncentreras främst i den marina näringskedjan, vilket innebär att befolkningsgrupper som äter mycket fisk och skaldjur är särskilt sårbara.
- P. Exponeringen för kvicksilver bland utsatta befolkningsgrupper (spädbarn, barn, gravida kvinnor och kvinnor i fertil ålder) måste minimeras. Effektiviteten i denna minimering

---

¹ EGT L 257, 10.10.1996, s. 26.

² EGT L 309, 27.11.2001, s. 1.

måste övervakas noggrant. Befolkningen som helhet, och framför allt utsatta grupper, måste informeras och utbildas om - samt varnas för - de potentiella riskerna med livsmedel som förorenats av kvicksilver och kvicksilverföreningar.

- Q. Hälsorelevansen av kvicksilverkällor såsom exempelvis amalgam, kvicksilverhaltiga vaccin och desinfektionsmedel måste undersökas i oberoende studier.
- R. EU bör arbeta för att det vidtas globala åtgärder för att avsevärt minska tillgång och efterfrågan på kvicksilver, samt för att kontrollera all kvicksilverhandel. EU bör vidta rättsligt bindande åtgärder på gemenskapsnivå för att ge åtgärderna på internationell nivå den trovärdighet som behövs.
- S. När strategin ses över 2010 måste mätningar av luft, vatten och mark ha genomförts, vara offentliga och tas i beaktande.
- T. Kviksilverupptagningen beror till viss del på den biologiska tillgängligheten i olika ekosystem på lokal nivå.
1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens meddelande om gemenskapens kvicksilverstrategi, och understryker vikten av den antagna inriktningen att generellt minska och slutligen fasa ut kvicksilverutsläppen, jämte tillgången och efterfrågan, på EU nivå, samt att hantera kvicksilveröverskottet och skydda mot exponering.
  2. Europaparlamentet understryker i detta sammanhang betydelsen av att EU fortsätter sitt arbete på internationell nivå, särskilt genom det europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet, i syfte att kraftigt minska utsläppen och användningen av kvicksilver globalt, under förutsättning att det finns alternativ, samtidigt som primärproduktionen fasas ut och överskottet förhindras att nå marknaden på nytt.
  3. Europaparlamentet betonar att det är av avgörande betydelse att gemenskapsstrategin följs av särskilda åtgärder och rättsakter så snart det är praktiskt möjligt.
  4. Europaparlamentet understryker mot bakgrund av ovanstående, och i synnerhet med tanke på den betydande mängd kvicksilveröverskott som uppkommer vid avvecklingen av den kvicksilvercellbaserade kloralkaliindustrin, betydelsen av ett proaktivt förslag från kommissionen om att fasa ut exporten av kvicksilver och kvicksilverföreningar i metallisk form från gemenskapen och uppmanar kommissionen att föreslå att ett EU-exportförbud för kvicksilver införs så snart det är praktiskt möjligt och senast 2010.
  5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att senast i mars 2008 föreslå åtgärder för att följa det importerade och exporterade kvicksilvret och kvicksilverföreningarna inom medlemsstaterna samt till och från gemenskapen, åtgärder som bör vara införda före exportförbudet.
  6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att överväga en utvidgning av det nuvarande förbudet mot export av kvicksilverhaltiga tvålar som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 304/2003 av den 28 januari 2003 om export och import av

farliga kemikalier¹ till andra kvicksilverhaltiga produkter som är, eller snart kommer att vara, föremål för användnings- eller marknadsföringsbegränsningar inom EU.

7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram förslag om rättsligt bindande åtgärder för att ombesörja att inget kvicksilver från kloralkaliindustrin kommer tillbaka i omlopp och att det förvaras på platser som ständigt övervakas och där aktiva ingripanden vid behov kan ske omedelbart.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utöver ovanstående se till att följande element tas med i de relevanta instrumenten om förvaring av metalliskt överskottskvicksilver: säkerhetsstandarder, regelbunden och öppen rapportering, förhandsplanering och prognoser, straff och sanktioner.
9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att öka allmänhetens medvetande genom kampanjer om hälsorisker, riskerna i samband med exponering och de miljöproblem som kvicksilver kan förorsaka.
10. Europaparlamentet understryker dessutom betydelsen av att tillämpa principen att förorenaren skall betala, särskilt när det gäller förvaring av överskottskvicksilver. Europaparlamentet betonar att de industrisektorer som står för denna produktion skall bidra till finansieringen av säkert förvar av överskottskvicksilver.
11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att samtidigt se till att inget europeiskt primärkvicksilver kommer ut på EU- eller världsmarknaden.
12. Europaparlamentet understryker att den främsta källan till kvicksilverutsläpp är kolförbränning, och uppmanar kommissionen att så snart som möjligt, och som ett absolut minimum, införa gränsvärden i IPPC-direktivet eller i en separat rättsakt för utsläpp av kvicksilver från all berörd verksamhet, och framför allt från såväl storskalig som småskalig kolförbränning.
13. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att på kort sikt se till att IPPC-direktivet tillämpas strikt, mot bakgrund av att kvicksilvercellprocessen inom kloralkaliindustrin inte anses utgöra bästa tillgängliga teknik.
14. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att vidta nödvändiga åtgärder och att på kort sikt föreslå nationella viktutsläppsbegränsningar liksom lokala luftkvalitetsgränser för kvicksilver enligt existerande eller separata rättsinstrument.
15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att vidta åtgärder för att genomföra PARCOM-beslut 90/3 så att användning av kvicksilvercellbaserade kloralkalianläggningar kan fasa ut så snart det är praktiskt möjligt och med målet att de skall vara helt utfasade år 2010.
16. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att vidta ytterligare åtgärder på kort sikt för att kontrollera kvicksilverutsläppen från krematorier, eftersom detta är en ökande och besvärlig utsläppskälla.

---

¹ EGT L 63, 6.3.2003, s. 1.

17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att senast före utgången av 2007 lägga fram ett förslag om hur man skall minska användningen av kvicksilver i dentalt amalgam, och uppmanar kommissionen att samtidigt vidta åtgärder som garanterar att gemenskapens krav avseende hantering av tandavfall tillämpas korrekt och att undersöka huruvida ytterligare åtgärder krävs för att säkerställa att amalgam inte kommer in i avfallsströmmen.
18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att begränsa marknadsföring och användning av kvicksilver i all mät- och kontrollutrustning, både privat och i yrkeslivet (framför allt i hushåll, inom hälso- och sjukvården, skolor och forskningsinrättningar), samtidigt som undantag endast medges i de fall där inga lämpliga alternativ ännu finns. Sådana undantag bör även gälla för enstaka fall av underhåll av traditionella barometrar, museisamlingar och det industriella arvet. Dessutom finns det ett litet antal professionella företag inom EU som tillverkar traditionella mätinstrument och då använder små mängder kvicksilver. Denna användning bör även fortsättningsvis vara tillåten på noga kontrollerade och licensierade platser.
19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att vidta åtgärder på kort sikt för att se till att alla produkter (inte enbart elektriska och elektroniska) som innehåller kvicksilver och förekommer i samhället samlas in separat och hanteras säkert.
20. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta itu med problemen i samband med användningen av kvicksilver vid produktion av vacciner, vilket också nämns i rådets slutsatser av den 24 juni 2005, och att utvärdera detta i syfte att minska sådan användning och införa ett totalförbud när lämpliga och säkra alternativ finns, samt att stödja forskning om praktiskt möjliga alternativ för framtida leveranser av tiomersalfria multidosvacciner i utvecklingsländer.
21. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att forskning om kvicksilver prioriteras och att lämpliga medel avsätts för sådan forskning genom det sjunde ramprogrammet för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration och andra lämpliga finansieringsmekanismer.
22. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att all återstående användning av kvicksilver, som inte omfattas av den framförda strategin, skall underkastas kravet på ersättning med säkra alternativ där så låter sig göras, i enlighet med den föreslagna REACH-förordningen, när den väl antagits.
23. Europaparlamentet understryker betydelsen av att åtgärder mot kvicksilverexponering utarbetas, kunskapen om detta problem ökas och vikten erkänns av att allmänhetens förståelse ökar genom information och utbildning om hälsoriskerna i samband med kvicksilverexponering. Europaparlamentet anser att det är nödvändigt att säkerställa tillgång till miljöinformation i enlighet med Århuskonventionen.
24. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att undersöka möjligheter att göra medlemsstaternas rapportering till Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) av utsatta gruppers kvicksilverintag genom föda obligatorisk, och att begära att Vetenskapliga kommittén för hälso- och miljörisker genomför en riskbedömning av kvicksilver för utsatta grupper.

25. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i detta sammanhang prioritera finansiering av upplysning om kvicksilvers skadliga effekter till utsatta grupper i befolkningen och att utbyta god praxis.
26. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att genomföra en övergripande hälsokonsekvensbedömning för att undersöka hälsokostnaderna på grund av kvicksilverföroreningar, särskilt avseende minskad intellektuell kapacitet hos europeiska barn på grund av kvicksilverexponering.
27. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att så snart som möjligt uppfylla sina skyldigheter enligt ramdirektivet om vatten, vari krävs att kommissionen senast i december 2003 skulle ha föreslagit lämpliga normer för utsläppskontroll och kvalitetsstandarder för att fasa ut utsläpp och spill av kvicksilver och kvicksilverföroreningar i den marina miljön.
28. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag att ytterligare undersöka utsatta befolkningsgruppers konsumtion av olika typer av fisk och skaldjur, och anser att detta är en av de mest brådskande åtgärderna för att se till att utsatta befolkningsgruppers exponering för metylkvicksilver sänks under de internationellt accepterade säkra nivåerna.
29. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att ett program för mätning av halterna av metylkvicksilver och bidragande faktorer för absorption och/eller effekterna av kvicksilver i fisk i hela Europa, inbegripet testning av stora rovfiskar, införs så snart som möjligt, så att EFSA skall kunna utfärda rekommendationer om konsumtion av fisk med höga halter av kvicksilver, särskilt i syfte att utarbeta riktlinjer för utsatta befolkningsgrupper. Parlamentet anser att ett sådant program bör ta hänsyn till särskilda risker genom att vissa ekosystem lättare än andra omvandlar kvicksilver till biologiskt tillgängligt metylkvicksilver.
30. Europaparlamentet uppmanar i detta sammanhang kommissionen att se till att kvicksilver särskilt i utsatta befolkningsgrupper inkluderas i det program för biologisk övervakning som ingår i den europeiska handlingsplanen för miljö och hälsa 2004-2010 (KOM(2004)0416), i enlighet med kraven från Europaparlamentet i dess resolution om handlingsplanen av den 23 februari 2005¹.
31. Europaparlamentet välkomnar rådets slutsats, där man framhåller de miljömässiga och sociala problem som blir en följd av tillämpningen av gemenskapens kvicksilverstrategi på grund av nedläggningen av de gamla kvicksilvergruvorna i Almadén i Spanien. Parlamentet rekommenderar att lämpliga kompensationsåtgärder vidtas och i vederbörlig ordning finansieras av kommissionen för att göra det möjligt för det område som påverkas av nedläggningen av kvicksilvergruvorna att utforma livskraftiga ekonomiska och sociala alternativ. Parlamentet understryker att man bör utreda möjligheten att utnyttja Almadén för säker förvaring av befintliga lager av kvicksilver i metallisk form eller kvicksilver som produceras i andra hand av industrier över hela Europa, men inte av kvicksilverhaltiga produkter som har blivit avfall, för att på detta sätt kunna utnyttja de infrastrukturer, den lokala arbetskraft och den tekniska expertis som redan finns.

---

¹ EUT C 304 E, 1.12.2005, s. 264.

32. Europaparlamentet stöder åtgärder för att garantera återställning och övervakning av förorenade områden, särskilt stängda gruvor, industrianläggningar eller lager för avfall som kommer från dessa, och som är i enlighet med principen om att förorenaren skall betala.
33. Europaparlamentet välkomnar alla åtgärder som föreslagits av kommissionen på internationell nivå och understryker betydelsen av att kommissionen och medlemsstaterna stöder och främjar internationella åtgärder i syfte att nå en överenskommelse om införandet av ett globalt rättsinstrument om kvicksilver.
34. Europaparlamentet ger sitt uttryckliga stöd till initiativ för att låta kvicksilver bli föremål för förfarandet om förhandsgodkännande sedan information lämnats (PIC) enligt Rotterdambkonventionen och/eller Baselkonventionen, i syfte att öka insynen i kvicksilverhandeln.
35. Europaparlamentet understryker dessutom betydelsen av att EU samarbetar med de största kvicksilverproducerande länderna, Algeriet och Kirgizistan, i syfte att fasa ut det primärkvicksilver som når världsmarknaden, genom att stödja relevanta åtgärder.
36. Europaparlamentet understryker betydelsen av att EU tar initiativ och organiserar bilaterala möten med andra parter, såsom G77-länderna och Kina, för att bättre kunna förbereda de förhandlingar som planeras äga rum under styrelsemötet för FN:s miljöprogram (UNEP) 2007.
37. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att undersöka möjligheten att erbjuda berörda utvecklingsländer och länder med ekonomier i omvandling tekniskt stöd och kunskaper för att de så småningom skall kunna fasa ut användning och utsläpp av kvicksilver och kvicksilverföreningar.
38. Europaparlamentet betonar att amalgamanvändningen måste minskas i de nya industriländerna och länderna i tredje världen.
39. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att med beaktande av ovanstående begära att medlemsstaterna rapporterar om alla sina verksamheter och projekt vad avser kvicksilver med utvecklingsländer, i syfte att fastställa var behov finns för ett effektivare utnyttjande av gemenskapsmedel.
40. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att sörja för restriktioner i användningen av kvicksilver i samband med guldbrytning, genom att samtidigt främja praktiskt genomförbar teknik som inte använder sig av kvicksilver, och dessutom lägga fram förslag för ett positivt märkningssystem för guld som har brutits utan användning av kvicksilver, vilket också skall omfatta guld som bearbetats inom och utom Europeiska unionen.
41. Europaparlamentet erinrar kommissionen om dess eget uttalande att det i expertgruppen för medicintekniska produkter ingår berörda parter som skall bistå kommissionen i frågor rörande genomförandet och den praktiska tillämpningen av rådets direktiv 90/385/EEG av den 20 juni 1990 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om aktiva medicintekniska produkter för implantation¹. Parlamentet anser därför att det är

---

¹ EGT L 189, 20.7.1990, s. 17.

utomordentligt viktigt att säkerställa fullt deltagande av alla berörda parter, t.ex. yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård, toxikologer, specialister på klinisk miljömedicin, patientgrupper och folkhälsogrupper i expertgruppen och att se till att olika åsikter representeras på ett balanserat sätt.

42. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.